

بررسی مورفولوژیکی و میکرومورفولوژیکی جمعیت های گونه *Marrubium persicum* L. در ایرانمریم اهوازی^۱، غلامرضا بلالی^۲، زیبا جمزاد^۳، حجت الله سعیدی^۴

۱-مرکز تحقیقات گیاهان دارویی، پژوهشکده گیاهان دارویی جهاد دانشگاهی، کرج، ایران

۲-گروه زیست شناسی دانشگاه اصفهان

۳-مرکز تحقیقات جنگلها و مراتع

۴-گروه زیست شناسی دانشگاه اصفهان

چکیده

تیره نعنائیان (Lamiaceae Martinov = Labiatae Adans) با بیش از ۷۲۰۰ گونه و حدود ۲۴۰ جنس پراکنش خوبی در سراسر دنیا دارد. بسیاری از گونه های خانواده Lamiaceae به خاطر استفاده از آنها به عنوان گیاهان دارویی، آشپزی و لوازم آرایشی بسیار اهمیت دارند. جنس *Marrubium* L. متعلق به خانواده Lamiaceae و زیر خانواده Lamioideae است. این جنس در مناطق معتدل اروپا، شمال آفریقا و آسیا تا چین، در شمال و جنوب آمریکا پراکنش دارد. این جنس در ایران دارای ۱۱ گونه است که تنها یک گونه از آن (*M. procerum* Bunge) بومی ایران می باشد. بیشتر گونه های این جنس در استپ ها، مناطق خشک و نیمه خشک ایران پراکنده است. در این تحقیق ۷ جمعیت از *M. persicum* مورد مطالعه قرار گرفت که همه آنها در شمال غرب ایران می رویند. مطالعات مورفولوژی از نمونه های هرباریومی باغ ملی گیاهشناسی انجام شد و در ادامه آن مطالعات میکرومورفولوژی کرک های کاسه گل و هر دو سطح برگ با استفاده از میکروسکوپ الکترونی اسکنر انجام شد. برش عرضی از دمبرگ و پهنک برگ نیز جهت مطالعه نحوه آرایش دستجات آوندی مورد آزمایش قرار گرفت. در نهایت مشخص شد که اثر شرایط محیطی، مانند خشکی و میزان رطوبت منطقه همچنین ارتفاع از عوامل مهم برای تغییرات مورفولوژیکی و تراکم کرک ها می باشد.

واژگان کلیدی: مورفولوژی، میکرومورفولوژی، *Marrubium persicum*، ایران